

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-63>

EXPERIENCE IN DEVELOPING THE SYSTEM OF LAWYER SELF-GOVERNMENT IN THE REPUBLIC OF LITHUANIA

ДОСВІД РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЛИТОВСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Voitseshuk V. V.

*External Postgraduate Student,
The Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Войцешук В. В.

*здобувач Приватної установи
«Науково-дослідний інститут
публічного права»
м. Київ, Україна*

В Литві питання адвокатського самоврядування регламентовані одинадцятим розділом Закону Литовської Республіки «Про адвокатуру». У статті 56 закону вказано, що головним органом в системі адвокатури є Асоціація адвокатів Литви, яка об'єднуються в публічну юридичну особу під назвою «Литовська колегія адвокатів». До Асоціації входить кожен адвокат Литви, який набув право на зайняття адвокатською діяльністю. Асоціації адвокатів Литви: 1) координує діяльність адвокатів; 2) представляє інтереси адвокатів у державних установах, міжнародних та іноземних державних організаціях; 3) готує проекти нормативно-правових актів з питань адвокатської діяльності та подає їх до Міністерства юстиції Литовської Республіки; 4) здійснює контроль за діяльністю адвокатів; 5) організовує та здійснює підвищення кваліфікації адвокатів; 6) координує надання адвокатами гарантованої державою правової допомоги. Детально схарактеризуємо правовий статус Асоціації адвокатів Литовської Республіки [1].

Значне коло питань, пов'язаних з розбудовою системи адвокатського самоврядування регламентовані у Положенні про Асоціацію адвокатів Литовської Республіки від 23 лютого 2021 року. У цьому документі вказано, що діяльність Асоціації адвокатів Литви ґрунтується на принципах самоврядування, гласності та законності. Слід узагальнити наступні права Асоціації адвокатів Литви: 1) здійснювати управління, користування та

розпорядження належним майном та коштами для реалізації завдань адвокатського об'єднання; 2) укладати договори та брати на себе зобов'язання; 3) збирати, узагальнювати, та оприлюднювати відомості про адвокатів, помічників адвокатів та осіб, визнаних адвокатами; 4) отримувати та надавати підтримку, надавати благодійність; 5) засновувати засоби масової інформації та займатися видавничою діяльністю; 6) вступати в міжнародні організації; 7) координувати надання безоплатних правових послуг адвокатами та помічниками юристів; 8) представляти інтереси адвокатів в державних установах, міжнародних та іноземних організаціях; 9) готувати та подавати проекти значущих нормативно-правових актів; 10) здійснювати господарську діяльність, яка необхідна для досягнення цілей самоврядування [2].

Паралельно у законодавстві Литовської Республіки деталізовано і обов'язки асоціації, зокрема: 1) готувати, затверджувати та тлумачити нормативно-правові акти, що регулюють діяльність адвокатів та помічників адвокатів; 2) готувати та затверджувати Кодекс етики адвокатів Литви та Порядок розгляду дисциплінарних справ адвокатів; 3) організовувати підвищення кваліфікації адвокатів та помічників адвокатів; 4) визначити кількість годин щорічного підвищення кваліфікації та обов'язкових курсів для юристів та помічників юристів; 5) вирішувати питання вдосконалення правової допомоги, що надається адвокатами; 6) здійснювати контроль за діяльністю адвокатів, помічників адвокатів та осіб, визнаних адвокатами; 7) визначити розмір і порядок сплати внесків адвокатів, помічників адвокатів [2]. Органами Асоціації адвокатів Литви є: Загальні збори адвокатів; Рада адвокатів; Суд честі адвокатів; ревізійна комісія [1]. Коротко схарактеризуємо правовий статус окремих органів адвокатського самоврядування в Литовській Республіці.

1. Загальні збори адвокатів. По статусу вони є вищим органом Асоціації адвокатів Литви, та виконують наступні повноваження: 1) визначають кількісний склад ради адвокатів та ревізійної комісії; 2) обирають членів Ради адвокатів і голову Ради, Ревізійну комісію, трьох членів Суду честі адвокатури та відкликає їх у порядку, встановленому Статутом Асоціації адвокатів Литви; 3) затверджують річний звіт та кошторис

діяльності Ради адвокатів; 4) приймають та вносять зміни до Статуту Асоціації адвокатів Литви, Кодексу етики адвокатів Литви; 5) затверджують за поданням Ради адвокатів розмір гонорарів адвокатів Литовської колегії адвокатів; 6) затверджують порядок розгляду дисциплінарних справ адвокатів; 7) приймають рішення про створення, реорганізацію, реорганізацію та ліквідацію державних установ, що надають гарантовану державою правову допомогу [1].

2. Рада адвокатів. Вона є керівним органом Асоціації адвокатів Литви. та обирається з числа адвокатів строком на три роки. Членами Ради адвокатів можуть бути адвокати, які мають стаж адвокатської діяльності не менше восьми років. До її повноважень литовським законодавством віднесено: 1) прийняття рішення про визнання заявника адвокатом та визнання їх такими, що втратили чинність; 2) погодження нормативно-правових актів; 3) призначення членів екзаменаційної комісії адвокатури та пропонує кандидатуру голови екзаменаційної комісії адвокатури; 4) видання свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю; 5) встановлення порядку затвердження та реєстрації стенограм; 6) прийняття рішення про включення та виключення адвокатів зі списку практикуючих адвокатів Литви; 7) встановлення порядку здійснення діяльності помічника адвоката; 8) прийняття рішення про порушення дисциплінарного провадження щодо адвоката та помічника адвоката; 9) реєстрація адвокатів з держав-членів Європейського Союзу, які бажають займатися адвокатською діяльністю в Литовській Республіці; 10) координація надання адвокатами гарантованої державою правової допомоги [1].

3. Суд честі адвокатів. Він розглядає дисциплінарні справи адвокатів у порядку, встановленому Асоціацією адвокатів Литви та складається з п'яти членів – адвокатів зі стажем адвокатської діяльності не менше восьми років. Суд адвокатської честі формується в такому порядку: 1) три члени обираються з числа адвокатів загальними зборами адвокатів; 2) два члени з числа адвокатів призначаються Міністром юстиції. Строк повноважень суду становить чотири роки [1]. Члени Суду адвокатської честі обираються таємним голосуванням і можуть бути відкликані загальними зборами адвокатів за пропозицією

Ради адвокатів або не менше однієї п'ятої членів Асоціації адвокатів Литви. Обраними вважаються адвокати, включені до списків для голосування, які набрали найбільшу кількість голосів. Члени Суду честі адвокатської палати відкликаються, якщо за це проголосувало більше половини адвокатів, присутніх на загальних зборах адвокатів. Одні й ті самі особи можуть бути обрані та призначені членами Суду адвокатської честі не більше ніж два строки підряд. Член Суду честі адвокатів не може входити до складу Ради адвокатів [3].

4. Ревізійна комісія адвокатів. Вона є органом самоврядування Асоціації адвокатів Литви, який проводить щорічну перевірку фінансової звітності та діяльності Асоціації адвокатів Литви. Члени Ревізійної комісії обираються Загальними зборами адвокатів строком на чотири роки. До складу Комісії входять три члени, які мають стаж адвокатської діяльності не менше п'яти років. Раз на рік Комісія перевіряє фінансову діяльність Асоціації адвокатів Литви, розглядає аудиторський звіт і готує річний звіт, який представляє Загальним зборам Асоціації адвокатів. Комісія у своєму звіті визначає, чи відповідають фінансові звіти Асоціації адвокатів Литви вимогам закону, а також чи відповідають витрати та доходи Асоціації адвокатів Литви протягом звітного періоду оцінці доходів і витрат, затверджених Загальними зборами адвокатського об'єднання. Комісія проводить перевірку фінансової діяльності, використовуючи дані аудитора, який проводив перевірку, та інформацію, надану Асоціацією юристів Литви [1].

В структурі Асоціації адвокатів Литви можуть бути утворені комітети чи тимчасові комісії для виконання рішень Загальних зборів адвокатських об'єднань та Ради адвокатів. Ці комітети та комісії підзвітні Раді адвокатів та формуються з адвокатів на громадських засадах [3]. Таким чином система адвокатського самоврядування в Литовській Республіці дуже схожа на українську. Основою цієї системи є Асоціація адвокатів України, яка є загальнодержавним професійним об'єднанням адвокатів. Вона має свої органи, які орієнтовані на вирішення окремих блоків питань: організаційно-розпорядчого, освітньо-кваліфікаційного та контрольно-наглядового. У сукупності вони

забезпечують управління інститутом адвокатури в Литві. В цілому литовська модель адвокатського самоврядування орієнтована на європейські практики управління адвокатурою, в основі яких є підзвітність та самоврядність.

Література:

1. Про адвокатуру: Закон Литовської Республіки від 18 березня 2004 р. № IX-2066. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.229789/asr>
2. Lietuvos advokatūros įstatai. Juridinių asmenų registre. 23 vasario 2021 m. URL: https://www.advokatura.lt/uploads/Documents/document_197/Lietuvos_advokaturos_istatai_galiojantys_1.pdf
3. Romualdas Drakšas Konfidencialumo principas advokato veikloje ir jo ribų neapibrėžtumas. *Liber amicorum algimantui urmonui*. 2022. P. 301–327.